

העם

בלי בית-מקדש

את חג המצות תשמור. שבעה ימים תאכל מצות, כאשר צויתך למועד חודש האביב. כי בו יצאת ממצרים, ולא יראו פני ריקם וחג הקציר, בכורי מעשיך, אשר תזרע בשדה. וחג האסיף, בצאת השנה, באספך את מעשיך מן השדה...

חגיביכורים היה הצנוע במין שלושת החגים, שסימלו בימי קדם את הפלא ה' נצחי של הטבע המתחדש. אולם דחקא הוא מסמל, אף יותר משני החגים האחרים, את הרציפות הבלתי-שברירה של דברי ימי ה' ארץ.

עמים באו והלכו, ממלכות קמו ונפלו, אולם חגיביכורים נחוג בכפרי ארץ-יש"ר, ראל, מדי שנה בשנה, מאז קצרו ראשוני האזכרים בארץ כנען את אס'ח'יטה, ועד לימים אלה, כאשר שורות של קומביינים מתוצרת אמריקה עושים את אותה המ' לאכה באותם השדות.

התוכן הדתי והלאומי של החג השנתה מעת לעת. לא השתנתה משמעותו הע' מוקה: הקשר בין הארץ לבין בניה.

מכנען לנצרת. כאשר כבש יהושע ב'ג'נן את יריחו, כבר היה חגיביכורים עתיק מאד. שבעה שבועות נמשך קציר הדגן בארץ כנען. בתום העמל הקריב בן' כנען את ביכורי עמלו לאליליה-פוריות, שביכו את מעשי ידיו.

כאשר התגברה בהדרגה דת'משה ב' ארץ, לא אבד התוכן החקלאי, לפני ראי' שית הקציר עלה האיכר הישראלי ירו' שלימה, הגיש את מצותיו לבית-המקדש. כעבור שבעה שבועות, אחרי גמר הקציר, חזר שופע'תודה לבית-המקדש, כשבידיו שני ככרות לחם מביכורי החיטה.

אולם הגימה החקלאית השתלבה עתה עם גימה לאומית-דתית. חגי'הקציר קיבל משמעות נוספת, כחג מתן עשרת-הדיברות בהר-סיני.

חורבן הבית השני ושקיעת החיים ה' הורדיים בארץ לא שמו קץ לחגי'השבועות בארץ-ישראל. הוא היה החג היהודי ה' יחיד אשר פאולוס מתרשיש, אידיאולוג הנצרות, ביקש לשמרו. והוא היה החג השנתי הראשון שנתקבל על-ידי הכנסיה הנוצרית. היא רק שינתה את תוכניה במקום לחוג את ביכורי הטבע, חגגה הנצרות ביום זה את ביכורי הרוח - כניסת המתנצרים הראשונים לח'ק הכנסיה.

אף שדמוענים חדישים נוטים לשלול את האפשרות שאמנם היו אלה עשרת הדיברות שניתנו במעמד סיני, סבורים כי ליד ההר נתן משה לבני שבטיו חוקה הרבה יותר קדומה.

בלבושו החדש הזה הגיע חגי'הביכורים הארצי-ישראלי העתיק לכל פינות העולם.

הקרן עדיין קיימת. עם עליית הציונות, שוב קיבל החג העתיק צביון חדש. אנשי-הרוח של התנועה החדשה, שרובם לא האמינו עוד באלוהים, ביקשו למלא את החגים הדתיים הישנים בתוכן פוליטי אקטואלי, ואפילו בתעמולה תג'ר עתית.

כך נולד חגי'הביכורים המודרני. תאז, להביא את ביכורי-השדה לבית-המקדש, כפי שעשו אבותיהם לפני עשרות דורות, הביאו ילדי בית-הספר בערים של הישוב החדש את ה"ביכורים", שנקנו בחנות ה' ירקות, למשרדי הקרן הקיימת. הטכס הונ' הג בכל רחבי הארץ, אך נשאר מלאכותי וחסר-עומק. לא היה בו דבר מלהט' הגשמה של עובד-האדמה הקדום, שירא את כוחות השמיים והטבע וביקש להשביע את האלוהות השופע' עליו משפע ברי' כותיה גם בשנה הבאה, פן ימות ברעב.

השנה שוב התכוננו אלפי ילדים ללבוש בגדי-לובן, לעטור את ראשיהם בזרים, לצאת למסע'הביכורים כאשר "סליחה על כתפיהם". אולם הטכס נראה מלאכותי ו' שדוף אף יותר מאשר בשנים הקודמות. כי הקרן-הקיימת, מוסד שאבד עליו הכלח והנראה בעיני רבים כשריד מיותר ובי' בנוי של תקופה עברה, נראה כתחליף עלוב מאד לבית-מקדש. לא קל היה ל' מורות ברחבי הארץ להסביר לתלמידיהן את פשר הטכס ואת קדושת הקרן.

כמו כל ערכי הדור האחרון, היה גם חגי'הביכורים נתון במשבר רוחני עמוק, שתבע חשבון-נפש חדש - לא הראשון, וגם לא האחרון, בדברי ימי ארץ-ישראל.

מחתרת

ההחלטה הוקדמה

מעטים מאד האמינו למקרא עיניהם. ה' ידיעה שהודפסה שחור על גבי לבן בגליון העונם הזה (1020), תחת הכותרת הרוצח שכיר הש' ב', הסבירה בפשטות: אחד מ' קרוביו של חירותי, כינס קבוצה של אנשי ח'ק, הודיע להם כי נאמר ליעקוב חירותי בפירוש על-ידי חוקרנו שישוחרר מיד - בתנאי שיעניו כי שמואל תמיר הוא המנהיג הרעיוני והמעשי הכל-יכול של המחתרת.

ביום בו נדפס העתון, קבלה הידיעה את אישורה הרישמי למחצה מעל דוכן העדים, באולמה של השופטת מינה שמיר. אמר עד התביעה, ס. מ. מ. יצחק אהרוני, איש לשכת הקה"ם במטה הארצי: "הצענו ל' חירותי להעיד מי היו האנשים שמעליו. הוא לא הסכים."

כשנסתיימה החקירה המוקדמת בהעברת התיק לבית-המשפט המחוזי, סרבה השופטת לשחרר את חירותי בערבות, כנהוג ב' מקרים דומים. פרקליטו של חירותי, עורך-הדין יהודה גולדנברג, ערער על ההחלטה,

נאשם חרותי ואשתו בניית ביתם במקום שיחרור מרושם, שיחרור ממעצר

מלתקים אסורים

סוד החיים

היה היו רש ועשיר. העשיר היה שמו. הרש היה רזה. ל' עשיר היה פריג'יידר. לרש לא היה כלום. לעשיר היה בית מלא ספרים ואפילו פסנתרן פרטי, ש' ניגן בפייב'אוקלוג, כי הוא היה חובב תענוגות החיים. לרש לא היה כלום, כי לפי החוק צריכים הרשים לעבוד קשה כדי להגיע למלכות השמים. שכחתי להוסיף שורש עבד אצל העשיר, אבל זה מובן מאלי. פעם אחת התרגו העשיר על הכלב שלו ושבר לרש את כל העצמות ושלח אותו לחמש שנים לבית-הסוהר, אבל זה שטויות, באמת לא חשוב.

בסוף מתו הכלב והפסנתרן והעשיר היה זקן בלי ידיים. הוא פגש את הרש ברחוב, ובכה מרוב התרגשות. הוא הזמין אותו לכוס-קפה וסח' לו בהתרגשות על הימים הישנים והטובים, כששניהם עוד שיחקו בבידורות. בסוף העשיר כל-כך התרגש עד שהוא חיבק את הרש, וקרא לו י'די. הוא אפילו אמר שהוא מקוא חץ'הזהב של הידידות פילח את- לבו.

עד היום נובחת רוחו מתחת לחלון בלילות החורף העצובים. הרוח נושבת קרירה, נוסיפה קיטס למדורה.

הביא את טענותיו בפני שלושה שופטים מחוייבים: "שולחי מוחזק בשרירות לב. המשטרה מנסה לחזוף עליו, בכך שאינה משחררת אותו ממעצרו."

בית-המשפט קיבל את הטענות הרציונות בספיקות לא קטנים. אולם סגן פרקליט המדינה. מרים בן-פורת, פיירה את ספ' קותיו: "חירותי סרב לשאת פעולה. והצענו לו להעיד שהוא היה רק בורג קטן ב' מכונה הגדולה. במקרה כזה היה הופך לעד המדינה."

טענותיה המוזרות של בן-פורת היו אי' שור חותך לידיעה שהתפרסמה בהעונם הזה.

הרגשה מוזרה. השופטים חזרו ל' לשכתם, חירותי הוחזר לכלא רמלה. ההח' לטה היתה צריכה להנתן רק לאחר שלושה ימים.

יומיים אחרי הישיבה, נקרא גולדנברג לבית-המשפט. הוא מצא שם את חירותי. מולו, לשכת השופט, ניצב פרקליט המחוז יעקב בראור, שנתבקש למלא את מקומה של בן-פורת, שלא נמצאה במשרדה. בית' המשפט, הסביר הנשיא התורן מרדכי קנת, החליט להקדים את הקראת ההחלטה. החלטת השופטים, שהצטיינה בהרפיפות בלתי-רגילה, הסבירה מה סיבת החיפזות:

"איננו יכולים להשתחרר מההרגשה ש' מטרת החוקתו במעצר (של חירותי) היא להפעיל עליו לחץ למסור פרטים ביחס לאנשים אחרים, אשר לסברת התביעה ידו' עים לו, לנאשם."

"לפי שעה איננו רואים מדוע אנשים, שהשתיכותם לארגון האמור אינה מוטלת בספק, יתהלכו חופשיים והנאשם שה' תיכותו כיום לארגון עודנה בדין, ישאר עצור עד לבירור דינו כשאין נימוק אחר לאי שחרורו."

השלטונות ידעו. לא היתה זו הפריצה הראשונה במערכת ההוכחות המוזרות של התביעה. קדמה לה החלטה של השופטת שמיר שאימתה, בהחלטה שלא לשחרר את חירותי בערבות, ידיעה אחרת שפורסמה בשעתו בהעולם הזה וזכתה להכחשות גז' עמות של ראשי מנגנון החושך.

"קיומה של העבירה המיוחסת לנאשם," קבעה השופטת, "היה ידוע לשלטונות ה' נוגעים בדבר, כבר במרץ 1956."

בגינת ביתו הקטן שביכון מח'ל בהדר יוסף, עמד יעקוב חירותי לבוש מכנסי עבודה וגופיה והשקה את גינתו, תחביב שלא יכול היה לעסוק בו קרוב לשלושה חודשים. יש לי כאב ראש, אבל זה הכל," הסביר לאורחים, שרצו לדעת מה הרגשתו לאחר המאסר הממושך.

השמצת השופט משה פרץ ומילוי תפקיד בהנהגת ארגון מחתרת.

עסקנים

בעזרת השם המז'אל

כאשר הגיע רחמים כלנתאר לביקור ב' לונדון, לפני שלושה שבועות, נתקבל בכל הכבוד המגיע לסגן ראש עיריית ירושלים. בין השאר רואיין על-ידי כתב ג'ואיש כרוניקל, הצהיר כי בא לחקור את בעיות התברואה של בירת האימפריה הבריטית, לשם השוואה עם השירותים המקבילים של בירת ישראל.

גליון העתון הלונדוני החשוב, שהגיע לירושלים, הדיהם את חבריו של כלנתאר במועצת העירייה. הם פנו בעצמו לא מכבר. העיר גרשון אגרון, ביקשו לדעת פרטים נוספים על השליחות. אז הסתבר כי סגן ראש-העירייה הדתי, שבגד לפני תשעה חודשים במפלגתו ועבר למפא"י, נסע לחרוץ-לארץ לא מטעם העירייה, אלא מטעם מושב זקנים וזקנות של העדה הבודהאית, מוסד שהוא יסד אותו בעצמו לא מכבר.

"גניבת דעת!": בעוד סגן ראש העיר וגבר תיאורטית בתעלות הביוב של לונדון, קפץ עליו רוג'ום של גבאי מושב זקנים וזקנות, מוסד ירושלמי חתיק הרבה יותר. הם שמעו כי כלנתאר ניהל מגבית מיוחדת לטובת מושב הקונים שלו, פנו במכתב' חלונה אל הרבנים הראשיים ומסודות ציבור אחרים. טענו הגבאים: כלנתאר שאל את השם המקורי של מוסדם הם, גונב בכך את דעת התורמים, גובה תרומות המיועדות למעשה, למוסד החתיק.

כראיה, הגישו הגבאים המכובדים טופס מכתבים של המוסד החדש, בו היו המלים: "מושב זקנים וזקנות" מודפסות באותיות גדולות ואילו המלים "של העדה הבודהאית" הודפסו באותיות זעירות.

בירורה היסודי של הפרשה נדחה עד שובו של כלנתאר משליחותו. בינתיים, גקט משרד הסעד בצעד ראשון: הוא לא ישתתף בתקציב מושב הזקנים החדש, ולא יעזור לו בכל צורה שהיא, עד אשר ישנה את שמו.

מפלגות

מי'בצע טרום-סיני

אנשים המשמשים בתפקידים מדיניים אח' ראיים מתחייבים בכך, בדרך כלל, בשתיקה לגבי עניינים סודיים שטיפלו בהם, גם אחרי שסיימו את תפקידם. כך נהג גם ז'ר פרץ ברנשטיין, שר המסחר והתעשייה לש' עבר, שבחודאי לא היה מגלה לעולם לציבור הישראלי והעולמי כי היתה קיימת עוד לפני מבצע סיני תוכנית אחרת של פשיטה בסביבות מפרץ אילת, אילמלי גירה אותו לכך ראש הממשלה עצמו.

בחוכרת לשם מה יומתי מסע סיני, ובהז' דמנויות רבות אחרות של נאומים בכנסת,